

સચિત્ર ગુજરાતી વાર્તા સ્પીરીઝ !

પુષ્પહાર.

શ્રી સરસ્વતી વાર્તામાળા.

માત્ર રૂપિયા એકમાં ૪૦૦ થી ૬૦૦
પૃષ્ઠનું વાંચન. ચાલુ માસમાં ગ્રાહક થનારને
૧૭૫ પૃષ્ઠનું પુસ્તક ભેટ. વાર્ષિક મૂલ્ય ૩.
એક. આજેજ સાથેનું કાર્ડ ભરી મોકલો
આ માસ પછી ભેટ મળશે નહિ

લખો:-મનેજર પુષ્પહાર-જેમપુરા-સુરત.

પંચમ પુષ્પ.

અસંખ્ય આશીર્વાદો.

લોહી સુધારવાના, મુત્રાશય અને વીર્ય વીકારના તમામ દરદો મટાડવાના, હસ્ત સાફ લાવવાના, યાદદસ્ત અને પાચનશક્તિ વધારવાનાં, જ્ઞાનતંતુઓને મજબુત તથા સ્તેજ કરવાના, અને અકલે આવેલ ખુઠાપાનો નાશ કરી ગુમાવેલ પુરુષત્વ પાછું મેળવી આપવાના ઈત્યાદી બીજા

પેણ અનેક દેવી ગુણા મહનમંજરી ગોળીઓ.

માં હોઈ તેને “અસંખ્ય આશીર્વાદો.” દરરોજ મળતા રહ્યા છે. કીમત ગોળી ૪૦ની ડબીનો રૂા. ૧-૦-૦ એક ફક્ત

વિશેષ હકીકત જાણવા માટે તદ્દન મફત મળતું અમારું “વેદ વિદ્યા” નામનું મોટું આયુર્વેદીય પુસ્તક મંગાવી વાંચો.

રાજવૈદ્ય નારાયણજી કેશવજી,
જામનગર - કાઠિયાવાડ.

મફત ! મફત !! મફત !

તમારાં શહેરના માત્ર દશ વાંચનનાં ગોળીનોના અથવા લાયબ્રેરીઓ નામ અને સરનામા સાથે માત્ર એક આનાની ટીકીટ પોસ્ટેજ માટે બીટવાથી પ્રખ્યાત લેખક વસન્તની લખેલી “ત્રેમા પંખીડું” અને “વસંત લીલા” નામની વાર્તાઓ (નાર ફાટ સાથે) બેટ મોકલવામાં આવશે.

લખો -- મેનેજર પુષ્પદાર મુરત. ।

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

| ગણગતી કૌપીયગ્રંથ વિભાગ |

અનુક્રમાંક S૦૧૪

વર્ષ

પુસ્તકનું નામ ૩૭૫૮૧૨

વિષય ટ-૧૨

ગુજરાત વિધાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૉપીરાઈટ-સંગ્રહ

૬૦૧૪

૭-૧ એક વિનંતિ.

સુર સાહિત્યવિલાસી સન્નિધન !

શ્રી પરમકૃપાળુ જગદાધારની કૃપાથી અને મિત્રમંડળના અ-
મારા શુભેચ્છક મેમ્બરોની મદદથી આજ અમારી “ પુષ્પહાર ” સી-
રીઝનું પાંચમું પુષ્પ વિકાસ પામ્યું છે તે માટે તેમના અતિશય આ-
ભારી છીએ. અમારા કેટલાક આહક બંધુઓએ નવિન આહકો મેળવી
આપી અમારા ઉત્સાહમાં વૃદ્ધી કરી છે તે માટે તેમનો જેટલો ઉપકાર
માનીએ તેટલો થોડો છે.

દ્વિતિય પુષ્પ પ્રગટ થયા પછી હીમતલાલ ચુનીલાલ શાહ અ-
મદાવાદ. મંગળદાસ જગનલાલ શાહ આંબલીઆરા. તથા મણીલાલ-
ચુ. પંડ્યા. મદ્રાસ. અને પોપટલાલ વેલજી. રાજકોટ. મગનલાલ કેવ-
ળદાસ ગોધરા. અમરતલાલ વાડીલાલ વેજલપુર તથા વાલજી નથુ
ગોહેલ વેરાવળ વીરલદાસ તેજપાલ મસ્તક એ બંધુઓએ કીમતી
મદદ આપી છે. આશા છે કે તેમનું અનુકરણ કરી ખીજ દરેક
આહકો પોતાનાથી બનતી મદદ કરશે.

કાગળોના ચઢી ગયેલા ભાવોને લીધે આ પુષ્પ હલકા કાગળો
ઉપર કાઢવામાં આવ્યું છે તથા ફોટાપણ મૂકી શકાયા નથી તે માટે
દરેક આહક બંધુની ક્ષમા ઇચ્છી વિનંતિ કરીએ છીએ કે જો તેઓ
માત્ર થોડા આહકોજ વધારવાની કૃપા કરે તો પુષ્પહારનું હવે
પછીનું પુષ્પ અસલના જેવા કાગળો અને ફોટા સાથે પ્રગટ કરીશું-
દરેક બંધુને મિત્રમંડળનું ફોર્મ ફેંકી ન દેતાં બની શકે તેટલા આહકો

વધારવાની ભલામણ કરીએ છીએ. અને આશા રાખીએ છીએ કે સુચ આહકો આ વિનંતિ પ્રત્યે યોગ્ય લક્ષ આપશેન-

આખા ગુજરાતમાં ‘પુષ્પહાર’ ફક્ત એકજ સચિત્ર વાર્તામાળા છે અને દરેક માળા કરતાં તેનું મૂલ્ય પણ ઓછું છે એટલે અમારા શુભેચ્છક બંધુઓ લક્ષમાં રાખી ચલન કરે તો જરૂર પાંચ, છ આહકો મેળવી શકે. વળી અમારે માટે મહેનત કરનારને યોગ્ય બદલો આપીએજ છીએ એ અત્યાર સુધીમાં આહકો વધારનારના લક્ષમાં હશેજ. માટે દરેક આહક જો બની શકે તેટલા આહકો વધારી કાર્યાલયને મદદ કરવાનીજ પ્રતિજ્ઞા લે તો અમે જોમ બને તેમ વધુ વાંચન અને સુંદર ફોટા મૂકવાની પ્રતિજ્ઞા કેમ નહિ લઈએ ?

તૃતીય-ચતુર્થ પુષ્પ પ્રગટ થયા પછી માત્ર આઠ આહકો વધારનારને “પુષ્પહાર” આખું વર્ષ મફત (પોસ્ટેજ પણ લેવામાં આવશે નહીં) આપવાની યોજના કરી છે તો જોમનાથી બની શકે તેમણે એ લાભ લેવો.

આહકો વધરવા માટે હેડખીલો, ઓર્ડર ફોર્મો વગેરે કાર્ડ લખવાથી મોક્ષી આપીશું. વળી ફેટલા આહકોની સુચનાથી એપ્રિલ માસથી અમારા તરફથી “શ્રી સરસ્વતી વાર્તામાળા” નામે એક નવિન વાર્તામાળા બહાર પડનાર છે. તેનું વાર્ષિક મૂલ્ય માત્ર દોઢ રૂપિયો છે પણ પુષ્પહારના આહકોને માત્ર ૧-૨-૦ (પોસ્ટેજ સાથે) માં આપવામાં આવશે તથા શરૂઆતમાંજ ૧૭૫ પૃષ્ઠનું, “શિર હિંન શબ્દ” નામે બાર આનાની કીંમતનું પુસ્તક ભેટ આપવામાં આવશે. માળાના પુસ્તકો નિયમિત રીતે બહાર પડશે. આશા છે કે “પુષ્પહાર” ના કિસાહી આહકો આ નવિન માળાને વધાવી લઈ યોગ્ય ઉત્તેજન આપશે. આ સાથે તે માળાના ઓર્ડર ફોર્મ તરફ દરેક બંધુનું લક્ષ

એચીએ છીએ. બાર આનાનું પુસ્તક બેઠ મળવા પછી માત્ર છ આનામાં પોષ્ટેજ સાથે દળદાર વાંચવા લાયક સંપૂર્ણ નોવેલો મળશે.

સરસ્વતી વાર્તામાળાના ગ્રાહકોને અમારા કાર્યાલય તરફથી અનારા તમામ પુસ્તકો અર્ધી કીંમતે મળશે.

“ પુષ્પહાર ” એક બહોળો ફેલાવો પામેલી વાર્તામાળા છે એટલે તેમાં જાહેર ખર્ચર આપનારને લાભ થાય એ સ્વાભાવિક છે માટે અમારા ગ્રાહકો પૈકી જેઓ ધંધાધારી હોય તેમને પોતાની જાહેર ખર્ચર મોકલી આપવા વિનંતિ છે. ગ્રાહકો માટે જાહેર ખર્ચર ના ખાસ ઓછા ભાવ રાખવામાં આવ્યા છે.

દરેક સ્થળે “ પુષ્પહાર ” ની એજન્ટ્સી આપવી છે માટે જેમને એજન્ટ તરીકે કામ કરવાની ઇચ્છા હોય તેમણે તુરત લખતું અને કમીશન વગેરે માટે બંદોબસ્ત કરવો. હવે પછીના પુષ્પમાં અમારા એજન્ટોના નામ અને ડેકાણા છાપવામાં આવશે. દરેક એજન્ટને હેન્ડબીલ, ઓર્ડર ફોર્મ વગેરે પુરા પાડવામાં આવશે.

ગુર્જર સાહિત્યની સેવા માટે અમે બનતો યત્ન કરીએ છીએ. છેવટે

“ કરે જન યત્ન કોટી પણ, લખ્યો જય હાથ ઇશ્વરને

સદા પ્રગટાવી ઉર્મીઓ નિભાવે તેજ સેવકને. ”

એ અનુસાર સર્વાન્તરયામી પરમાત્માના ચાર્જમાંજ અમે અમારી સેવા મૂકી જશ, અપજ્ઞના ભાગી થવા સાહિત્યસેવકો સમક્ષ ઉભા રહીશું. અસ્તુ.

લી. કૃપાકાંક્ષી,

પ્રયોજક.

જંગી ઉકાવ નકલથી સાવધાન રહેજો.

જુલાબની ગોળીઓ—ઘણીજ અકસીર, સુંદર, તેમજ સસ્તી. શીશી ૧ની કીમત ૦-૧૦-૦ વાપરીને ખાત્રી કરો વેપારીઓને સાફ કમીશન આપવામાં આવશે.

શિશુજીવન—ખાળકો માટે પૌષ્ટિક દવા છે. શીશીની કીમત ૦-૧૨-૦

એનરજેટીક પીલ્સ—સ્વાદિષ્ટ, પચાક તેમજ શક્તિ-વર્ધક છે. ગોળી ૫૦૦ની શીશીની કીમત ૧-૦-૦

સોલ એજન્ટ	}	વધુ માટે લખો—
સી. જી. શાહ,		ડૉ. બી. કે. શાહ
કરમસદ, (ખેડા)		મુ. નાર. પી. સી. રેલ્વે

ખાટલીવાલાની ચોખ્ખી કવીનીનની ટેબ્લેટસ ૧ ટ્રેનની,
(ખાટલીમાં ૧૦૦)

ખાટલીવાલાની ચોખ્ખાં કવીનીનની ટેબ્લેટસ ૨ ટ્રેનની
(ખાટલી ૧૦૦)

ખાટલીવાલાનું એન્જ્યુમીક્ષચર, તાવ, મેલેરીયા અને ઇનફ્લુ-
એન્ઝા વી. માટે.

ખાટલીવાલાની એન્જ્યુપીલ્સ, મેલેરીયા તાવ, ઇનફ્લુએન્ઝા વી. માટે.

ખાટલીવાલાની ટોનિક પીલ્સ, શીઘ્ર ચેહેરાવાલા અને નાતવાનો માટે

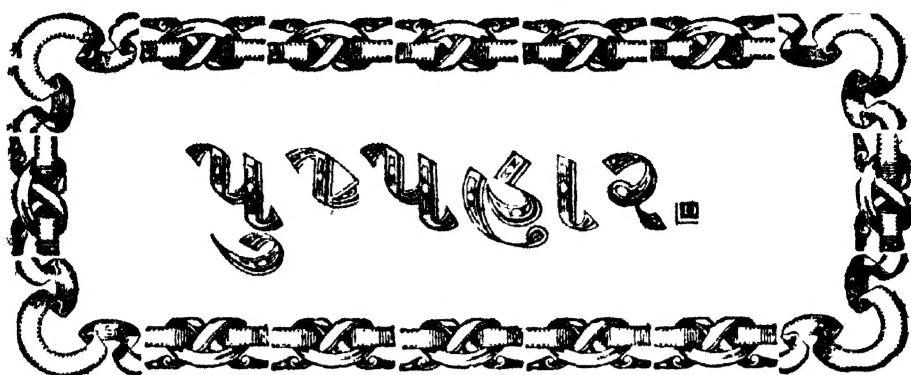
ખાટલીવાલાનો દુધ પાઉડર દાંતોની બલવાણી કરવા માટે.

ખાટલીવાલાનો દરરાજ તથા કીડ કવચ માટે મલમ. દરેક દવા
વેચનારને ત્યાંથી મળી શકશે, અથવા

ડાક્ટર એચ. એલ. ખાટલીવાલા સન્સ એન્ડ કો. લી. ૦

ના. ૪૩૧ વરલી, દાદર. મુખ્ય મથેથી મળી શકશે.

તારતું સરનામું:—“ખાટલીવાલા, દાદર.”

પંચમ]

[પુષ્પ.

સુજન કંઠે પુષ્પહાર.

(ગઝલ-કવ્યાલી)

મધુરી એક રજનીએ ખીલી'તી કૌસુદી રૂડી;
 વિરહઘેલી બની ગોપી ગઈ સહુ કુંજ ઉપવનમાં.
 બકુલ વૃક્ષે પ્રભુ બેસી મધુર વીણા વગાડે છે;
 બનાવી ઘેલી ગોપીઓ હૃદય ઉર્મી જગાડે છે.
 વીણીને સુરભીમય પુષ્પો ગુંથ્યા તે પ્રેમના સુત્રે;
 દઈને સ્નેહની ગાંઠો પ્રભુ કંઠે ધર્યો પ્રેમે.
 કરીને સ્મીત પ્રભુ બોલ્યા “મધુરાં પુષ્પ છે રૂડા;
 રસીકતા રંગમાં ધારી સુગંધી જ્ઞાનની સારી.
 હશે જે રસીક જન જગમાં સદા કંઠસ્થ એ રાખે;
 ઘરીર શોભાવી અવનીમાં સુગંધી જ્ઞાનની આખે ”

વિનોદ ગૃહ. }
 સયપુર.

ચંપકલાલ જી. જરીવાળા.

જાહેર ખબર.

કમાણીનું મુળ. કૌવત.

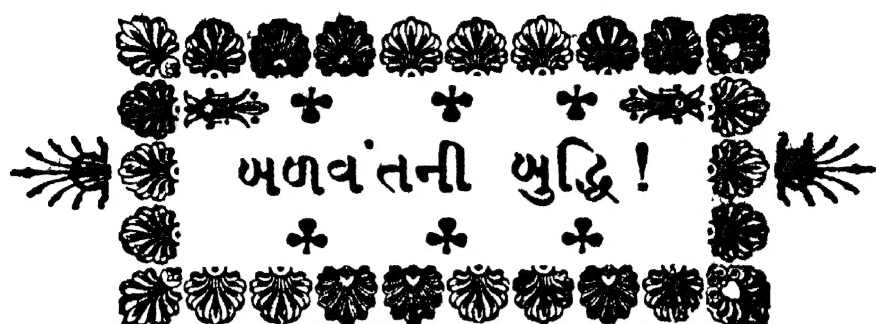
કમાણી કરી ઉંચી સ્થિતિમાં આવવાને દુનિયામાં ધધાની જાડમારી ચાલી રહી છે, પણ તેનું મૂળ જુલો જવાય છે. કોઈપણ જાતની ખરાબ ટેવથી અગર કોઈપણ મંદવાડનાં પરિણામે. ધધાની હદ ઉપરાંત મહેનતને લીધે અગર જન્મથીજ શરીરનાં નબળા બાંધાને લીધે જે માણસો કમતાકાત હશે તેઓ પોતાના ધધામાં શારીરિક તથા માનસીક મહેનત કરી આગળ ક્યાંથી વધી શકે! માટે તમારે હંમેશાં યાદ રાખવાની જરૂર છે કે આતંકનિગ્રહ ગોળીઓનો ઉપયોગ કરનારા કૌવત મેળવી આગળ વધી શક્યા છે અને આગળ વધી શકે છે.

કિંમત ગોળી ડરની ડળી ૧નો રૂપિયો એક,
આ પ્રખ્યાત ગોળીઓની વિશેષ વિગત જાણવા માટે લિસ્ટ
વાંચી વાંચે થાઓ.

વૈદ્યશાસ્ત્રી માણીશંકર ગોવિંદજી,

માલેક—આતંકનિગ્રહ આપધાલય;

જામનગર કાઠિયાવાડ.

મને ચીંતા થઈ કે બળવંતની એ માગણીના સ્વીકાર મારી સ્ત્રી કરશે કે નહિ ? આ વખત તેણે સખત ખાંસવા માંડયું, તેના દુઃખી ચહેરા તરફ જોઈ મને અત્યંત દયા આવી. કોઈ પણ રીતે એની ઇચ્છા મુજબ કરવાથી એને શાંતી થતી હોય તો તેમ કરવા મેં નિશ્ચય કર્યો. મેં કહ્યું “ તમે નીચે જઈને બેસો પછી બોલાવું ત્યારે આવજો. ” પછી હું અંદરના ઓરડામાં ગયો ત્યાં મારી સ્ત્રી બેઠી બેઠી ચોટસો બાળતી હતી મેં કહ્યું “ બળવંત પાછો આવ્યો છે. ” “ ક્યો ? પેસો સ્ટીમર પર મળ્યો હતો તે ? કેમ પાછો આવ્યો છે ? ”

“ હા તેજ તેના રોગે પાછો ઊઠાળો માર્યો છે. ”

“ હવે એ ખટપટ જવા દો. હું ચર્ણામૃત આપવાની નથી. શું હું દેવી છું કે મારા ચર્ણામૃતથી તેના રોગ મટવાનો હતો ? ” મેં હસીને કહ્યું “ તમારી માફક બધાજ સમજી હોતા નથી ”

તે આશ્ચર્યથી બોલી “ શું તેને કોઈ વૈદ ડાક્ટરનો વિશ્વાસજ નથી ? એ વખત ચર્ણામૃત પીવાથી શું સાર થઈ જશે ? ”

“ હા. એ તો એમજ કહે છે કે એ વખત ચર્ણામૃત મળશે.

નહિ તો હવે જીવી શકીશ નહિ. મને લાગે છે કે એની ઇચ્છા પુરી થાય તો ઠીક. આપણું એમાં શું જવાનું છે ? ”

મારા આગ્રહથી મારી સ્ત્રીએ પણ ચર્ણામૃત આપવાનું કબુલ કર્યું. અમે બંને સાથેજ નીચે ગયા અને બળવંતને એ વાત કહી. તે સાભળી તેને અભ્યાનંદ થયો. તેણે કહ્યું “ આપનો બહુજ ઉપકાર થયો. અહીં માફ કોઈ નથી ” “ સારે તમે ક્યાં રહેશો ?

“ શું આપ કૃપા કરી મને આપના મકાનમાં થોડી જગ્યા નહિ આપી શકો ? જ્યારે આપે આટલી કૃપા કરી છે તો—” એટલું કહી તે ચૂપ રહ્યો.

“ ઠીક છે. મારા નોકરોના ઓરડાની સાથે એક ઓરડો છે ત્યાં રહેજો. ”

“ બહુ સાફ હવે જો આપની આજ્ઞા હોય તો હું મારી માતાનું ચર્ણામૃત લઉં. ”

મેં તેને હા કહ્યું ટેબલ પર પાણીનું એક ખ્યાલું હતું તેમાંથી તેણે મારી સ્ત્રીના પગ ઘોઘ થોડું પાણી પીધું અને બાકીનું માથાપર મૂક્યું. એ રીતે બે ત્રણ દિવસ ગયા પણ તેનો રોગ કમી થયો નહિ. બળવંતે એક દિવસ કહ્યું “ શું માતાજી મનથી ચર્ણામૃત આપતા નથી ? ” મેં એ વાત મારી સ્ત્રીને કહી. તેણે કહ્યું “ દવા ખાવી નહિ તે શું એમ ચર્ણામૃતથી રોગ સારો થવાનો છે. એ પણ જીવી છે. ” મેં કહ્યું “ જુઓ ઇચ્છા શક્તિથી બધું કામ થાય છે. તમે જ્યારે એને ચર્ણામૃત આપો ત્યારે અંતઃકરણ પૂર્વક ઇચ્છા રાખવી કે એનો સારો થઈ જાય. એમ કરવાથી ચર્ણામૃતની તેના ઉપર અજાયબ અસર થશે. ”

“ દિવસે દિવસે તમારો ઢોંગ પણ વધતો જાય છે. ઠીક છે હવે એમ કરીશું. ”

(૩)

દિવસે દિવસે બળવંતની તબીયત સુધરવા લાગી. તેની ખાંસી ઓછી થતી ગઈ અને મોંપર તેજ આવી. આંખો ઉંડી હતરી ગઈ હતી તે બરાવા લાગી. આ ફેરફાર જોઈ મને આનંદ થયો મારી સ્ત્રી પણ ખુશી થઈ. તેણી બળવંતને ધરતું સાધારણ કામકાજ સોંપતી જે કામ ઉપર નોકરનો વિશ્વાસ ન કરાય એવું કામ પણ તેનેજ સોંપવા માંડ્યું.

વૈશાખ મહીનામાં મારા એક મિત્રને લ્યાં લગ્ન હતાં. એટલે તે દિવસે રાત્રે અમારે તેને લ્યાંજ રહેવાનું હતું. બળવંતને આ વખતે મેં મારી લાયબેરી રૂમનો બંદોબસ્ત કરવાનું કહ્યું હતું. મેં તેને કહ્યું “ જુઓ આજે તમે લાયબેરીમાંજ સુત્તે અને જાગતાં રહેજો. ”

“ તે મને કહેવાની જરૂર નથી. તમે જ્યાંસુધી પાછા ફરશો નહિ લ્યાંસુધી હું જાગતોજ રહીશ. ”

અમે લગ્નમાંથી રાત્રે ત્રણ વાગે પાછા ફર્યા. મારી પત્નિ કપડા બદલવા ગઈ અને હું ત્રીજેરીવાળા ઓરડામાં ગયો. લ્યાં મેં જે દે-ખાવ જોયો તેથી હું સ્તબ્ધ બની ગયો. ત્રીજેરી પાસેની મોટી પેટી આગળ બળવંત બેઠો હતો અને પેટી ખુલી હતી. તેની આજુબાજુ સોના અને ચાંદીના દાગીના પડ્યા હતા. મને જોતાંજ બળવંતે મોટેથી રડવા માંડ્યું. પાસે જઈને જોયું તો તેના બન્ને હાથ ચાંપમાં સપડાયા હતા. જે વખતે હું વિદાયત ગયો તે વખતે મેં એ પેટી ખરીદ કરી હતી. એ પેટીને તાજું નહોતું પણ એક પીતળના નાના ટુકડાઓની એક કળ હતી. અ

કુકડાઓ પર અમુક જાતના અક્ષરો કાતરેલા હતા અને ચોક્કસ નામ મેળવવાથી તે ખુલતી હતી. કળની પાસે એક પીન હતી. નામ મેળવી આ પીન બાળુ પર ખસેડવાથી પેટી ખુલતી હતી અને કદી કોઈ પીન ખસેડ્યા વગર પેટી ઉઘાડવા જાય તો અંદરની ચાંપમાં તેના હાથ સપડાઈ જાય એવી ગોઠવણ હતી. મારી સ્ત્રીના બેદરકાર-પણાથી બળવંતે પેટી ખોલવાનું નામ જોઈ લીધું હતું પણ તેને આ કારીગીરીની ખબર ન હોતી. તેની પાસે જઈ ડોળા કાઢી મેં પૂછ્યું “ કેમ આ શું ? ”

તેણે રડતા કહ્યું “ એમાં મારો કંઈ દોષ નથી. ” આ વખતે મારી સ્ત્રી પણ ત્યાં આવી પહોંચી. તેણે પૂછ્યું “ આ શું ? ” મારી સ્ત્રીને જોઈને બળવંતે જોરથી રડવા માંડ્યું. મેં ગુસ્સે થઈ કહ્યું “ચૂપ કર બદમાસ નહિ તો મારી મારીને હાડકાં ભાંગી નાંખીશ.”

મારી સ્ત્રીએ કહ્યું “ જરા બાળુના ઓરડામાં આવો. ” ત્યાં ગયા પછી તેણે પૂછ્યું “ હવે શું કરશો ? ”

“ શું કરે ? પોલીસને સોંપી દઈશું. ”

સંજે વાર તે ચૂપ રહી પછી બોલી “બુઝો પોલીસમાં સોંપ્યા. થી કંઈ ફળ નથી એને જવા દો. લોભને વશ થઈ એણે આ કામ કર્યું છે. એનો આ પ્રથમ અપરાધ છે. માટે એને જવા દો. પશ્ચા-તાપથી એ સુધરે એટલા માટે એને છોડી મૂકો. પોલીસમાં સોંપવાથી એની જાંદગી ધુળ થઈ જશે. ” બળવંત ચોરી કરીને ચાલ્યો ગયો હોત તો હું એને કદી છોડત નહિ. મારી સ્ત્રીના આગ્રહથી મેં તેને છોડી દીધો. તેજ દિવસે તેણે અમારા ઘરનો ત્યાગ કર્યો.

* * * * *

ત્રણ વર્ષ પછી અમને બળવંતનો એક પત્ર મળ્યો. તેમાં તેણે

જણાવ્યું કે તે જલાલપુર જીલ્લાની મ્યુનિસિપાલિટીમાં ટેકસ દરોગાની નોકરી કરતો હતો. અમે તેના તરફ અપાર સ્નેહ બતાવ્યા હતા તે માટે તેણે પત્રમાં કૃતજ્ઞતા બતાવી હતી તેણે લખ્યું હતું કે:—

“ મારી ખાંસી ફરીથી ઉપડી છે અને ઇચ્છા થઈ હતી કે એકવાર આપની પાસે આવું પણ તે સાહસ કરી શક્યો નહિ. ફરીથી આપના ચર્ણના દર્શન અને માતાજીના ચર્ણામૃતપાનની ઇચ્છા હતી પણ હવે ક્યા મોંથી એ માગણી કરું બલે મારું મૃત્યુ થાય કારણ કે મને એજ શીક્ષા યોગ્ય છે. ”

મારી સ્ત્રીએ એ સાંભળી કહ્યું “મારું કહ્યું માનશો ? ” “શું ? ”

“ બળવંતને અહીં આવવાને લખો ”

“ એ ત્યાં નોકરીપર છે. ”

“ લખો કે રજા લઇને આવે. ”

“ મને ધન્ય છે કે મારી સ્ત્રીના ચર્ણામૃતથી લોકોના રોગ સારા થાય છે. ”

મશ્કરી શું કરે છો ? ”

“ કેમ તેં એને ચર્ણામૃત ન આપ્યું હોત તો એની ખાંસી સારી થતે ? એમાં મશ્કરી શું છે ? ”

મારી સ્ત્રીને એ સાંભળી હસવું આવ્યું. મેં પૂછ્યું “ કેમ ? ”

“ તમને શું એમ લાગે છે કે બળવંતનો રોગ મારા ચર્ણામૃતથી સારેલ્યો હતો. ”

“ હાસ્તો. ”

“ નહિ. પહેલાં એ ત્રણ દિવસ ચર્ણામૃત આપવાથી એને અસર થઈ નહિ પછી રોજ મેં પાણીમાં એક હોમીયોપેથીક દવાના

“એ ત્રણ ટીપા નાખી તે ચર્ણામૃત તરીકે ટેબલ પર મૂકવા માંડ્યું અને તે દવાથીજ એ સારો થયો. ”

મેં બળવંતને મારે ઘેર આવવાં લખ્યું. પણ તેણે લખ્યું કે “આ કાળુ મેં તમને બતાવવું યોગ્ય નથી. ” મેં પેલી દવાની શીશી પાર્સલથી તેના પર મોકલી તે પણ પાછું કર્યું. છ દિવસ પછી એક પોલીસનો સિપાઈ મારે ઘેર આવ્યો અને પૂછ્યું “બળવંત ક્યાં છે તે આપ જાણો છો ? ”

“કેમ તેણે શું કર્યું છે. ”

“જલાલપુર મ્યુનિસિપાલિટીની ત્રીન્નેરીમાંથી બાર હજાર રૂપોઆ લઈ તે પસાર થઈ ગયો છે. ”

મારો અને મારી સ્ત્રીના આશ્ચર્યનો પાર ન હોતો.

તૈયાર છે ? અલૌકિક અમત્કાર તૈયાર છે ?

અથવા

બે બાપના બેટો ?

આ એક અત્યુત્તમ રસીક રમુજી નોવેલ છે. જેમાં શ્રીપરમાત્મા શંકરનો અદ્ભૂત અમત્કાર, ધર્મ પરાયણ સ્ત્રીની તે પ્રત્યે અડગ ભક્તિ, તથા તેનો દૃઢ નિશ્ચય, એક મનુષ્યની વ્યક્તિમાં બે વ્યક્તિત્વ પ્રગટ થવું. વીગેરે શંકરના પ્રભાવનો આબેહુલ ચિતાર છે. માટે નોવેલના શોખીન જનો આ અમુલ્ય તક નહિ ગુમાવતાં તુરતજ મંગાવો. કિંમત માત્ર ૦-૮-૦

ટૅકાલું—મણીલાલ ઊમીયાશંક પંડ્યા.

ઘર નં. ૮૪ શાહુકાર પેઠ—મદ્રાસ.

અજીતકુમાર.

(લેખક:—છગનલાલ મેતાપભાઈ ખંભાતી.)

(૧)

કલકત્તાના સુપ્રસિદ્ધ બાપુ ગૌરીકાન્તની એકની એક માતૃહિન કન્યા સુપ્રભાને પંદરવર્ષ પૂર્ણ થઈ જવા છતાં વિવાહ સંબંધમાં તેના પિતાને મૌન દેખી લોકો આશ્ચર્ય પામતાં. ગૌરીકાન્ત બાપુની અતુલ ધનસંપત્તિથી કે સુપ્રભાના અઘોષીક લાવણ્યથી દરરોજ જુદા જુદા માંગા આવતા પરંતુ બાપુજી કોઈને હા પાડતા નહિ.

ગૌરીકાન્તબાપુએ સંસારવ્યવહારનું ઉત્તમ જ્ઞાન સંપાદન કર્યું હતું. જેથી તેમણે નક્કી કરી રાખ્યું હતું કે ધનવાન કરતાં ગરીબ પણ સુપાત્ર વરની શોધ કરી તેનેજ દીકરી આપવાની અને તેમની ધારણ મુજબ તેવોજ જમાઈ તેમણે નક્કી કરી રાખ્યો હતો. તેમના એક સ્વગૃંથ ગરીબ મિત્રના પુત્ર અજીતકુમાર સાથે તેમણે સુપ્રભાનો સંબંધ બાંધવાનું નક્કી કર્યું હતું. અજીતકુમાર હાલ બી. એ. માં હતો. પરીક્ષા થઈ ગયા પછી લગ્ન કરવાનો ગૌરીકાન્તનો વિચાર હતો.

અજીતકુમાર સાથે લગ્ન કરવાથી તેના સુખીજ થશે એમ તેમણે ખાતરી હતી કારણ કે નાનપણથીજ અજીત અને સુપ્રભા એકબીજાના સહવાસમાં વારંવાર આવતા હતા. અજીતકુમાર પણ સુપ્ર-

ભાને ઝહાતો હતો અને ક્યારે પરીક્ષા પુરી થાય તેની રાહ જોતો હતો. સુપ્રભાની પણ તેવીજ ઇચ્છા હતી.

તે વર્ષે કલકત્તામાં શીતળાનો વ્યાધિ પુર જોસમાં ફાટી નીકળ્યો જેથી અજીત પરીક્ષા પુરી થયા બાદ પોતાના એક સગાને ત્યાં બહારગામ રહેવાં ગયો હતો. એક દિવસ ગૌરીકાન્તબાબુનો પત્ર આવ્યો તેમાં લખ્યું હતું કે—

સુપ્રભા શીતળાના વ્યાધીથી પટકાઇ પડી હતી પણ ઇશ્વરકૃપાથી તેનો પ્રાણ બચવા પામ્યો છે. એટલું વાંચતાં અજીતકુમારના હૃદયમાં ઉથલપાથલ થવા લાગી. તે તુરંતજ કલકત્તે જવા નીકળી પડ્યો. ગૌરીકાન્તબાબુને બંગલે ગયો પણ સુપ્રભાને જોતાંજ તે ધ્રુજી ઉઠ્યો. અને જોડ્યો ફક્ત જીવજ બચવા પામ્યો છે. તે મધુર લાવણ્ય અને સુંદરતા ક્યાં ? આ તે સુપ્રભા કે અન્ય ? ખરેખર—

કયું મોતી અમુલ્ય તો ઉત્પત્તી ખારા સમુદ્રમાં,

સુવાસિત જો કયું ગુલાબ તો તેમાં દીઠા કાંટા; (દિવાનો).”

સુપ્રભાની સ્થિતિ જોઇ અજીતને આંશુ આવ્યાં. ગૌરીકાન્તને મળી તે પોતાને ઘેર ગયો. રાત્રે સુતી વખતે તે વિચારતરંગમાં ગુંચવાયો અને વ્યાકુળ બન્યો. સુપ્રભાની સ્થિતિ જોઇ તેને માટે દયા આવે છે, આંખોમાંથી આંસુ ઉભરાય છે પણ એવી દશામાં લગ્ન કેમ કરે તેનું કદુપ મેં જોઇ મને આનંદ મળશે ? સુપ્રભા સાથેના લગ્નથી અહમક ધનસંપત્તી મળે તેમ છે પણ તેથી જીવનનું મોટામાં મોટું સુખ નષ્ટ થશે. શું કાંઈ ખીજ મોહકમૂર્તિની તપાસ કરે ? તેમ કરવાથી સુપ્રભાને વિશ્વાસઘાત નહિ થાય. નહિ, નહિ મારા સુખને માટે તેમ કરવુંજ પડશે. અજીતની આંખોમાંથી અશ્રુવાહ ચાલ્યો.

અજીતકુમારે હવે, ગૌરીકાન્તને ત્યાં જવાનું બધું કર્યું. કદાચ ભેગા થતા તો નિજી વાતો કરી છુટા પડતા. બંનેના હૃદયમાં બેઢબાવ ઉત્પન્ન થયો. સુપ્રભા પણ સમજી શકી.

ગૌરીકાન્ત બાપુ પોતાના દિવાનામાં બેઠાબેઠા સીગારેટ ઝૂંકી ધુમાડાના ઝોટા ફલાડતા હતા. અજીતકુમારે પ્રવેશ કરી પૂછ્યું “આપે મને બોલાવ્યો હતો ?” સીગારેટ ટેબલ પર મૂકતા ગૌરીકાન્તે જવાબ આપ્યો “હા. હવે તમારો શું ધરાદો છે ? મારો વિચાર માસમાં લગ્ન કરવાનો છે.”

આડું જોઈ અજીતે કહ્યું “જેવી આપની ઇચ્છા પરંતુ એ બાબતમાં મારા કાકાશ્રીની સંમતી લેવી પડશે.” ગૌરીકાન્તની આંખમાંથી અગ્નિ ઝરવા લાગ્યો. તે બોલ્યા “અજીત, તારા હૃદયનો ભાવ હું સમજી શકું છું. આમાં તારા કાકાની સંમતી જરૂર નથી કારણ કે સલાહની જરૂરીયાત પ્રથમ હતી. હવે કંઈ નવિન કરવાનું નથી. મેં તારા કાકાને અને તારા કુળને જોયા નથી પણ તને જ જોયો છે. સારું થયું કે લગ્ન પહેલાં જ સુપ્રભાને શીતળાનો રોગ થયો નહિ તો કાગડાને કંઈ મોહનમાળા હોત. તારા જેવા નીચના હાથમાં તેની શું સ્થિતિ થાત. જા. હવે તારું સ્વામીમુખ ફરી બતાવતો નહિ.” અજીત નીચી દ્રષ્ટીએ બહાર ચાલ્યો ગયો.

*

*

*

*

બે મહીના પછી મનોરમા નામે સ્વરૂપવાન કન્યા સાથે અજીતે લગ્ન કર્યું.

(૨)

મનોરમા સાથે લગ્ન થયાને આજે પાંચ વર્ષ જેટલો સમય ગયો છે તેટલા સમયમાં અનેક ઉથલપાથલ થઈ ગઈ છે. ગૌરીકાન્ત

બાપુ પોતાની અઢળક ધનસંપત્તીનો ત્યાગ કરી .સ્વર્ગે સીધાવ્યા છે. દુર્ભાગિની સુપ્રભાને વૈધવ્યનું મહાદુઃખ સહન કરવું પડે છે અને અજીત મહામુસીબતે ગૃહસંસાર ચલાવે છે.

એક પરદેશી વેપારીની પેઢીમાં અજીતને માસિક સો રૂપિયાનો પગાર મળે છે પણ તેનો ખચ ઉડાડ હોવાથી તેને એ રકમ કંઈ હીસાબમાં નહોતી. આજે પગાર મળે છે દિવસ થયા છે પરંતુ ઘરમાં છ રૂપિયા પણ નથી. મનોરમા ગભરાઇ. હવે બાકીના ચોવીસ દિવસ કેમ કાઢવા ? શું ખાવું ?

આવી સ્થિતિ હોવા છતાં મનોરમાની આનંદમય મુખમુદ્રા કરમાતી નહિ. બિચારી પોતે ભુખી રહી પતિને ખવરાવતી. હૃદયમાં થતુ દારણુ દુઃખ કોઇ દિવસ અજીતને ખતાવતી નહિ પરંતુ બ્યારે અજીતને વાપરવાના પૈસા ખુટી પડતા ત્યારે કહેતો કે:—“સુપ્રભા સાથે લગ્ન કર્યું હોય તો આ વખત આવત નહિ.” તે વખતે દુઃખ અને વેદનાથી મનોરમાની આંખમાંથી અશ્રુપ્રવાહ ચાલતો. પણ તે બિચારી શું કરે અકેક કરી સર્વ દાગીના વેચાઇ ગયા હતા. ત્યાં પૈસા ક્યાંથી લાવે ? શું એમાં તેનો અપરાધ છે ? ”

અજીતને મનોરમા તરફ પ્રેમ હતો તે તેને દુઃખ દેવા સુપ્રભાનું નામ દેતો નહોતો પણ મુસ્કેલી આવી પડવાથી સ્વાભાવિક તેમ થઇ જતું. અજીતને હવે એમજ લાગતું કે લાવણ્ય કરતાં પૈસો મનુષ્યને સુખી કરે છે. અજીતના એ વિચારોથી મનોરમાનું હૃદય વિંધાઇ જતું. સુપ્રભાની ધન સંપત્તીએ પરસ્પરમાં કુલેશ ઉત્પન્ન કર્યો હતો. પોતાનું સર્વસ્વ અર્પણ કરવા છતાં સ્વામીનું મન સુખી કરી શકતી નથી એ તેને શુભ જોતું લાગતું. મનોરમાની આનંદમેય મુખાકૃતિ પ્રાતઃકાળની ચંદ્રજ્યોતી પ્રમાણે ફીક્કી પડવા લાગી. મધ્ય રાત્રીમાં કીડાએ પ્રવેશ કર્યો.

(૩)

એક દિવસ મનોરમા પીડાત થઈ ગઈ. અજીત ગભરાયો, મનોરમાને પેટમાં અસહ્ય પીડા સાથે સખત તાવ ચઢી આવ્યો. તેને જોઈ અજીત અતિ દુઃખી થયો. તેના ગૃહસ્થાશ્રમનું એકજ અમુલ્ય રત્ન તેને કંઈ થાય તો પોતાની શું સ્થિતિ થશે એ વિચારે બેભાન બની ગયો. ચિંતાતુર મને તે નીલમાધવ ડોકરને બોલાવી લાવ્યો. ડોકરે કહ્યું “રોગ ભયંકર છે. વિના વિદ્યાબે ઓપરેશન કરવું જોઈએ. પેટની અંદર ફેલાઈ કડી આવ્યા છે.”

“ઓપરેશનનું શું ખર્ચ થશે ?” અજીતે પૂછ્યું.

“ઓછામાં ઓછા તખ્ખીયત સારી થતાં સુધીમાં પાંચસો રૂપિયા જોઈએ.”

ત્રણ દિવસ પછી પગાર મળશે પણ તેટલામાં શું થાય ? ઘરમાં પાંચ રૂપિયા નથી તો પાંચસો ક્યાંથી લાવવા ? કાંઈ દાગીનો પણ નથી કે તે ગીરો સુકી કામ ચલાવાય. અજીત વિચાર કરતો હતો એટલામાં ડોકરે કહ્યું “હું સર્જનને બોલાવી લાવું છું તે કહેશે તે સાહિત્ય હાજર રાખી સાંજે ઓપરેશન કરશું”—રાતના દસ વાગે દુઃખી હૃદયે અજીત મનોરમાના પલંગ પર આવી બેઠો, નાણાની જોગવાઈ માટે તે આખો દિવસ ભૂખ્યો, તરસ્યો રખડ્યો પણ કંઈ વળ્યું નહિ. પાંચસો તો નહિ પણ પચાસ રૂપિયા મળ્યા નહિ. હતુભાગી અજીત ! તારા નશીબમાં એજ લખ્યું છે. મનોરમાને આ વર્ષવર્તે સહેજ શુદ્ધી આવી. અજીતનો હાથ પોતાના હાથમાં લઈ લીધું સ્વસ્થી બોલી ‘આજે આખો દિવસ ક્યાં ગયા હતા ?’

“ઓપરેશન માટે નાણાની સગવડ કરવા”

“ કેટલા રૂપિયા જોઈએ ? ”

“ પાંચસો. ”

“ મળ્યા ? ”

“ ના. ”

“સાર થયું. એવડી મોટી રકમ ખરાબ કરી શું કરવું છે. ઈશ્વરચ્છા હશે તે થશે. ” અજીતની આંખમાં આંસુ ભરાઈ આવ્યા. આરી દૈવી પ્રકૃતિવાળી મનોરમા શું નહિ બચાવી શકાય ? આ આનંદમયમૂર્તિ શું અદ્રશ્ય થશે ? અજીતની આંખમાંથી બે અશ્રુમીંદુ મનોરમાના કાથપર પડ્યા તે જોઈ મનોરમા સ્વામીને આશ્વાસન અને ધીરજ દેવા લાગી.

બીજો દિવસે સવારે અજીતને એક વિચાર સૂઝ્યો. તે એ હતો કે સુપ્રભા પાસે રૂપિયાની માગણી કરવી. પરંતુ તેની પાસે શું મેં લઈ જવું ? શું તે માગણી સ્વીકારશે ? બીજો ઉપાય નથી. યત્ન તો કરી જોઈએ. મનોરમાનો પ્રાણ બચાવવા સર્વ કરવું જોઈએ. એમ વિચારી એક પત્ર લખી નોકર સાથે મોકલાવ્યો. થોડાજ વખતમાં તેણે આવી એક બંધ કવર અજીતને આપ્યું. અજીતે વ્રજતે હાથે તે ફેડ્યું.

પ્રિય અજીતકુમાર !

આપનો પત્ર મળ્યો. અતિશય દીલગીરી થઈ. પરમાત્મા મનોરમાને જ્ઞેનને સારા કરો. આ સાથે બંગાળ બેંકનો રૂ. ૫૦૦નો ચેક છે તે વટાવી રૂપિયા લઈ આવશો. કોઈ પણ વાતનો સંકોચ રાખશો નહિ. રૂપિયા માટે રસીદની જરૂર નથી. મનોરમા જ્ઞેનના સમાચાર વખતે વખત જણાવશે તથા સારવાર કરવામાં ન્યુનતા રાખશે નહિ.

લી. સુપ્રભાના જન્મવર્ષ

સુપ્રભા ! તારું અંતઃકરણ આટલું બધું ઉદાર ! હૃદયહિન
પર આટલી બધી સહૃદયતા ! અજીતનું અંતઃકરણ ઉપકારથી
ભરાઈ આવ્યું.

(૪)

સવારે નવ વાગ્યાનો સમય હતો. ડૉ. નીલમાધવ સર્જનને
તેડી આવી પહોંચ્યા. શસ્ત્રપ્રયોગની વ્યવસ્થા થઈ ગઈ. એક
સર્જન, ત્રણ ફર્સ્ટ ક્લાસ અને બે સાધારણ ડોક્ટરો તથા દવા
વિગેરેનું ખર્ચ જુદું. થશે એમ ડોક્ટરે અજીતને જણાવ્યું. દરેકને
આશરે હજાર રૂપિયા થશે. સાંજના દરેકને હાજર રહેવા સુચવી
ડોક્ટરો અજીતને આશ્વાસન આપી વિદાય થયા.

અજીત પાછો માથે હાથ મુકી નીચે બેસી ગયો. હવે શું
કરવું ? પરમાત્મા પણ કેટલો નિષ્કુર છે. દુનિયાની પેઠે તે પણ
પડતાપર પાટુ મારે છે. પાંચસોની ગોઠવણ કરી હવે બીજા ક્યાંથી
લાવવા ? ત્યારે શું મનોરમાને મર્જના નખમાં સોંપવી ? અફસોસ !
ઓપરેશનમાં બાધ પણ શી રીતે નખાય ? સાજો ડોક્ટરો આવશે
ત્યારે શું કહીશ ? મનોરમા ! હવે શું કહું ? શું તે મરવાનોજ
નિશ્ચય કર્યો છે ? તારું જીવન બચીજ ન શકે ? ભ્રમિત્ર ચીતે અજીતે
સુપ્રભાનો એક ખીસામાંથી કાઢ્યો. એકને સંભાળથી જોતા માલમ
પડ્યું કે ફક્ત તેમાં પાંચસોનો આંકજ મૂક્યો હતો, શબ્દમાં રકમ
તખી નહોતી. અજીતને એકાએક વિચાર મૂળ્યો કે માત્ર એક
મીઠું વધારી લેવાથી પાંચસોના પાંચ હજાર થઈ જશે, તેણે ધાયું
ફક્ત અપરાધ અવશ્ય થાય છે પણ એક અમૂલ્ય જીવ બચાવવા એ
અપરાધ નહોતો જણાયો, વધશે તેટલા સુપ્રભાને આપી પાછળથી
માફ આગીશું. અજીતને વિશ્વાસઘાત કરતાં મનોરમાનું જીવન કીમતી
લાગ્યું. ખડીયામાં હોલાર બોળાયું..... એક મીઠું... ..અને ખસાસ
પાંચસોના પાંચ હજાર.

૧૨૩

x

x

x

x

બરાબર અગીયાર વાગે અજીત બેંકમાં ગયો. ધુજતા હાથે બેંકના માણસને આપ્યો. તેણે ચેક તપાસ્યો, અજીતના મુખ સામું નેયું, ચેક લઈ મેનેજર પાસે ગયો અને રકમ અને છેલ્લા મીડાં વચ્ચે શહીનો રંગ જુદો હતો તે બતાવ્યો. મેનેજરે તે ચેક એક માણસ સાથે સુપ્રમા ઉપર મોકલ્યો. અજીત સમજી ગયો, તેનું વદન નિસ્તેજ થયું. મુખ ઉપર પ્રસ્વેદના બીંદુ કુટવા લાગ્યા. હવે અહાંથી. સીધા જોડયાવા કરવા જવું પડશે. પછી મનોરમાનું શું થશે ? ક્ષણ એ વિચારે ગમરાવ્યો.

બેંકના કલાર્કે સુપ્રમાને સંશયની વાત કહી ચેક બતાવ્યો. સુપ્રમા ચેક જોઈ ધુજી ઉઠી પણ સમયસૂચકતાથી બોલી. ચેક મારોજ લખેલો છે. કિતાવળને લીધે રૂપિયા ભરવાના રહી ગયા છે. કાંતો ભરી આપું. તાકીદે જઈ તેને રૂપિયા આપો. ”

કલાર્કે તુરંત બેંકમાં પાછો ફર્યો અને બોટી કર્યા બદલ ક્ષમા માગી અજીતને રૂપિયા ગણી આપ્યા. અજીત સમજી ગયો કે સુપ્રમાએ ગણી જોઈને અપ્પાડા કર્યા છે. સુપ્રમા તું સ્ત્રી નહીં પણ દેવી છે.

રૂપિયા મળવાથી અજીતના પગમાં જોર આવ્યું, તેણે ઘેર આવી જોયું તો મનોરમા શાંતીથી સુતી છે. અજીતે મનોરમાને સ્નેહથી ચુંબન કર્યું. પરંતુ આ શું ? મનોરમાના હોઠ ઠંડા બરફ જેવા થઈ ગયા છે મોંપર અપૂર્વ તેજ ફેલાયું છે. ગમગમને અજીતે નાકપર હાથ મૂક્યો. તેણે કન્મનપણે બુમ પાડી “મનોરમા ૨” કોણ જવાણ આપે. અજીતનો સદવાસ છોડી તેના જીવનને સુખી કરનાર તે દેવી સ્વર્ગે ચાલી ગઈ હતી. “હાય ! વિશ્વાસઘાતનું પ્રાશ્નિત ” એ લતાં બોલનાં અજીત બેસાન થઈ પૃથ્વી પર પડ્યો.

— ગુર્જર સાહિત્ય શ્રંગાર —
શ્રી સરસ્વતી વાર્તામાળા.

વિદ્વાન લેખકોની કલમથી લખાયેલી સંપૂર્ણ બોધ-
દાયક આંતરહાસિ, સામાજિક નોવેલો, સંપૂર્ણ ડીટેક્ટીવ
નવલકથાઓ વર્ગે પ્રગટ થશે. દર વર્ષે ૪૦૦થી ૬૦૦
પૃષ્ઠનું બોધપ્રદ વાંચન મળશે તથા ચાલુ માસમાં ગ્રાહક
થનારને શરૂઆતમાં ૧૭૫ પૃષ્ઠની બાર આનાની એક
હાસ્યરસિક ડીટેક્ટીવ નવલકથા નામે “શિરહિન શબ” લેટ
આપવામાં આવશે. માળાના ગ્રાહકોને કાર્યાલય તરફથી પ્રગટ
થયેલા અને હવે પછી થનાર તમામ પુસ્તકો અર્ધી કીંમતે
મળશે. સાથેના ઓર્ડર ફોર્મ ઉપર આજેજ તમારૂં નામ
ભરી મોકલો કારણ કે ચાલુ માસ પછી લેટનું પુસ્તક મળશે
નહિ. શરૂઆતમાં ગ્રાહક થઈ આશ્રય આપનારના નામે
પ્રથમ પ્રસ્તકમાં છપાશે વાર્ષિક મૂલ્ય ૧-૮-૦ પણ પુષ્પ-
હારના ગ્રાહકો હોય અથવા ચાલુ માસમાં ગ્રાહક થાય
તેમને માત્ર ૧-૨-૦ (પોસ્ટેજ સાથે) જાહેરખબરના ભાવે
સસ્તા છે. એજન્ટ જોઈએ છે. ઉદાર કમીશન.

લખો:— મેનેજર પુષ્પહાર બેગમપુરા—સુરત.

પ્રસિદ્ધ કવિ-અંબકલાલ ગીરધરલાલ જરીવાલા.

પ્રસિદ્ધ કરવાનું કેકાણું—બેગમપુરા—સુરત.

સુરત ખપાટીઆ ચકલા, તાસવાળાની પોળ લક્ષ્મીનારાયણની
વાડીમાં આવેલા “જૈન વિજય” પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં

મુલચંદ કસનદાસ કાપડિયાએ ગાળું.

વગર ઇન્જને વાળ કાઢવા માટે

બાદશાહી સાબુ.

બાદશાહી સાબુ—સફાઈથી વાળ દુર કરવા માટેજ છે.
 બાદશાહી સાબુ—ચામડીનો અસલી રંગ રાખે છે. કાળી પડતી નહીં.
 બાદશાહી સાબુ—હીંદુસ્તાનમાં હળ્લરો દુકાનોપર મળે છે.
 બાદશાહી સાબુ—વાપરનારાઓ સંપુર્ણ સંતોષ પામ્યા છે.
 બાદશાહી સાબુ—ચામડીનાં તમામ દદ નાબુદ કરે છે.
 બાદશાહી સાબુ—હર હકતે વાપરવાથી તુકશાન થતુંજ નહીં.
 બાદશાહી સાબુ—ગ્રુમ બાગોના વાળ સારી રીતે કાઢે છે.
 બાદશાહી સાબુ—ત્રણ સાબુના બોક્સ એકનો રૂ. ૧) પો. ચાર આના
 હીંદુસ્તાનમાં જગે જગે વેચવા માટે એજન્ટો જોઈએ છે.

કાઠ સાઈઝ કીમત માત્ર રૂ. ૪. ફોટોગ્રાફ પાડવાના ન્યુ
 છુપા કેમેરા.

હાલમાં વીલાયતથી મોટા કેરફાર સાથે કેમેરાનો મોટો
 જથ્થો આવી પહોંચ્યો છે. આ કેમેરાથી નાનું બચ્ચું પણ સ
 હેલાઈથી ફોટો ઉતારી શકે છે દોડતી ગાડી, ઉડતું પક્ષી વગે
 રેનો સહેલાઈથી ફોટો ઉતારી શકાય છે. ફોટોગ્રાફ ઉતારવાની
 સંપુર્ણ માહિતી થેર બેડે શીખવી શકાશે છીએ. કેમેરા સાથે
 વ્યુફાઈન્ડર (જેના ફોટો લેવો છે તે જોવા માટે) આફિન્ડ ગ
 લાસ ડબલ કાઠ સલાઈડ, પ્લેટ, દવાઓ, સાથે કીમત ફક્ત રૂ. ૪
 પોસ્ટેજ દશ આના.

કોલ એજન્ટ:—સી. સી. મહાજન એન્ડ કુંપની.

શેખ મેમણ સ્ટ્રીટ—મુંબાઈ

